

ΣΠΥΡΟΣ Γ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ, L.L.M.

Η προσωρινή προστασία των σχεδίων και

υποδειγμάτων

ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΣΤΟ 14ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΛΟΓΩΝ

ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ, 12-14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2004

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. Έννοια – Νομικό πλαίσιο – Διεθνή, εθνικά και κοινοτικά «Σχέδια και υποδείγματα»- διακρίσεις από άλλα συναφή δικαιώματα

Η θεωρία, πριν τη θέσπιση ειδικού νομοθετικού πλαισίου, είχε ορίσει τα σχέδια και υποδείγματα ως «νέες (δηλ. διακρινόμενες από ήδη γνωστές) γραφικές - δισδιάστατες (σχέδια) ή πλαστικές – τρισδιάστατες (υποδείγματα) διαμορφώσεις που διασφαλίζουν ειδική εμφάνιση σε βιομηχανικό ή βιοτεχνικό προϊόν και μπορούν να χρησιμεύουν ως πρότυπο για τη βιομηχανική ή βιοτεχνική παραγωγή του»¹.

Ήδη με τη παρ. 1α του άρθρου τρίτου του ν. 2417/1996 - με τον οποίο κυρώθηκε ο Διακανονισμός της Χάγης για τη διεθνή κατάθεση των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων της 6ης Νοεμβρίου 1925, όπως αναθεωρήθηκε στη Χάγη στις 28 Νοεμβρίου 1960 και τη συμπληρωματική Πράξη της Στοκχόλμης της 14ης Ιουλίου 1967, όπως τροποποιήθηκε στη Στοκχόλμη στις 28 Σεπτεμβρίου 1979 (στο εξής Διακανονισμός της Χάγης)– ως «Σχέδιο ή υπόδειγμα» ορίζεται «η εξωτερικά ορατή εικόνα του συνόλου ή μέρους ενός προϊόντος, η οποία προκύπτει από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που έχει, ιδίως η γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, η μορφή και /ή τα υλικά του ίδιου του προϊόντος και/η της διακόσμησης που φέρει»

Στη συνέχεια δυνάμει της εξουσιοδοτικής διατάξεως του άρθρου τετάρτου του άνω ν. 2417/1996, εξεδόθη το Π.Δ 259/1997, με τίτλο «Διατάξεις εφαρμογής του Διακανονισμού της Χάγης για τη διεθνή κατάθεση των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων που κυρώθηκε με το Νόμο 2417/1996 και διατάξεις για τον εθνικό τίτλο προστασίας»²³. Το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω διατάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτού, ευρίσκει έδαφος στις διεθνείς καταθέσεις βιομηχανικού σχεδίου ή υποδείγματος, που παράγουν αποτελέσματα και στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας και στις εθνικές καταθέσεις για τη προστασία σχεδίου ή υποδείγματος. Με τη διάταξη του άρθρου 2 του Π.Δ, όπως αυτό ισχύει σήμερα, για

¹ Βλ. Η.Σουφλερό εις Αθέμιτο Ανταγωνισμό (επιμέλεια Ν.Ρόκα), σελ. 146 με τις εκεί παραπομπές εις Αντωνόπουλο, Κοτσίρη, Κουμάντο, Λιακόπουλο, Μηνούδη, Ν.Ρόκα, Παπαδρόσου-Αρχανιωτάκη, Τσώτσο καθώς και στη πρόταση τότε οδηγίας για τη νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων ως και στη πρόταση κανονισμού για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα, Θ. Λιακόπουλο, Βιομηχανική Ιδιοκτησία 1993, Π. Παπαδρόσου – Αρχανιωτάκη, Αρμενόπουλο 1986, σελ. 304.

² Η αλήθεια είναι ότι το Π.Δ 259/1997 έχει κατά βάση υιοθετήσει στις επί μέρους του ρυθμίσεις τις κοινοτικές απόψεις προτού αυτές αποκρυσταλλωθούν στην οδηγία 98/71/EK του Συμβουλίου (βλ. Κ. Παμπούκη, παρατηρήσεις στην ΜπρΑ 7118/2001, ΕπισκεΔ 2002, σελ. 284). Για την επίδραση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και τη κοινοτική καταγωγή της ρύθμισης βλ. Π. Σελέκο, Το δικαίωμα στο βιομηχανικό σχέδιο και υπόδειγμα (1999), σελ. 37 επ., 62 επ.

³ Το Π.Δ 259/1997 προσαρμόστηκε προς τις διατάξεις της οδηγίας 98/71/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 1998 «για τη νομική προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων με το Π.Δ 161/2002 (ΦΕΚ 149)

το προσδιορισμό της έννοια του «Σχεδίου ή υποδείγματος» επαναλαμβάνεται η διάταξη του ως άνω άρθρου τρίτου παρ. 1α ν. 2417/1996 στην οποία και παραπέμπει.

Στα πλαίσια της κοινοτικής έννομης τάξης εξεδόθη η Οδηγία 98/71/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 1998 «για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων». Εξ άλλου το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ.6/2002 της 12ης Δεκεμβρίου 2001 «για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα». Σε εκτέλεση δε αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 107 παρ.3, εξεδόθη ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 2245/2002 της Επιτροπής της 21ης Οκτωβρίου 2002 «σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού αριθμ.6/2002 του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα». Τόσο από την οδηγία (άρθρο 1) όσο και από τον Κανονισμό 6/2002 (άρθρο 3) επαναλαμβάνεται, σ' ότι αφορά τον νομοθετικό ορισμό του Σχεδίου ή υποδείγματος, ο αντίστοιχος ορισμός που δίδεται για τα Σχέδια και υποδείγματα, σύμφωνα με το Διακανονισμό της Χάγης.

Έτσι ο νομοθετικός ορισμός του «Σχεδίου ή υποδείγματος» είναι ταυτόσημος στις διεθνείς, εθνικές και κοινοτικές καταχωρήσεις.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι τα «Σχέδια ή υποδείγματα» δεν αποτελούν παρεμβάσεις του πνεύματος στο χώρο της τεχνικής, ως προς αυτό δε διαφέρουν από τα υποδείγματα ή σχέδια χρησιμότητας⁴ του άρθρου 19 ν. 1733/1987. Επίσης τα «Σχέδια ή υποδείγματα» διακρίνονται από τα «έργα εφαρμοσμένων τεχνών» του άρθρου 2 παρ. 1 ν. 2121/1993 για τη πνευματική ιδιοκτησία ή και του άρθρου 2 της Διεθνούς Συμβάσεως της Βέρνης, καθόσον τα τελευταία ευρίσκονται σε ανώτερη βαθμίδα δημιουργικότητας και έτσι υπάγονται στην έννοια του έργου πνευματικής ιδιοκτησίας. Βέβαια δεν μπορεί να αποκλεισθεί ένα «Σχέδιο ή υπόδειγμα» να είναι ταυυτόχρονα και πνευματικό δημιούργημα κατά την έννοια του ν. 2121/1993⁵.

⁴ Αυτά αφορούν νέες επινοήσεις του ανθρώπινου πνεύματος, που περιέχονται σε ενσώματο κινητό αντικείμενο, αναφέρονται, όπως και οι εφευρέσεις, στο χώρο της τεχνικής, δίνουν λύση σε τεχνικό πρόβλημα και έχοντας το προσόν του βιομηχανικά εκμεταλλεύσιμου, ανυψώνονται σε απόλυτα δικαιώματα με τη χορήγηση σχετικού πιστοποιητικού, χωρίς όμως να απαιτείται η εφευρετική δραστηριότητα – εφευρετικό ύφος το οποίο οδηγεί σε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (βλ. σχετικά Θ.Λιακόπουλο, ό.π. σελ. 88, Μον/λες Πρωτ. Λαρ. 247/1997, Τράπεζα ΝΟΜΟΣ=ΑρχΝομ 1998,551 με τις εκεί παραπομπές ιδία σε Β. Αντωνόπουλο.)

⁵ βλ. Η. Σουφλερό, ό.π., σελ. 146, Β. Αντωνόπουλο, Δίκαιο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, σελ. 72, Χ. Χρυσάνθη, Νομική προστασία Σχεδίων και Βιομηχανικών Υποδειγμάτων, Συνήγορος 1997, σελ. 18.

Β. Η αντιμετώπιση των Σχεδίων και υποδειγμάτων πριν από τη θέσπιση ειδικού νομοθετικού πλαισίου.

Μέχρι την ειδική νομοθετική ρύθμιση των Σχεδίων ή υποδειγμάτων η αντιμετώπισή τους από τη θεωρία και νομολογία βασιζόταν ιδία στις διατάξεις των άρθρων 13-14 ν. 146/1914, με τη προϋπόθεση της καθιέρωσης αυτών στις συναλλαγές ως διακριτικών γνωρισμάτων, ή στη διάταξη του άρθρου 1 επίσης ν. 146/1914 ή και του άρθρου 17 του ίδιου νόμου με τη προϋπόθεση ότι αυτά είναι «εμπιστευθέντα». Επίσης η προστασία τους ήταν δυνατή, α) σύμφωνα με τις διατάξεις της Διεθνούς συμβάσεως της Βέρνης για τη προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων, που έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το ν. 100/1975, υπό τον όρο ότι αυτά είχαν διεθνή χαρακτήρα⁶. Η προστασία αυτή δεν ισχύει για έργα που έχουν δημιουργηθεί στην Ελλάδα από έλληνες υπηκόους και έχουν δημοσιευθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα ή είναι αδημοσίεута και β) σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2121/1993 περί πνευματικής ιδιοκτησίας (άρθρο 2).⁷

Γ. Αντικείμενο της παρούσης είναι ο προσδιορισμός του περιεχομένου του ασφαλιστέου – ουσιαστικού δικαιώματος επί των διεθνών, εθνικών, και κοινοτικών Σχεδίων και υποδειγμάτων, ως προδικαστικού ζητήματος, εξεταζομένου παρεπιπτόντως στα πλαίσια της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων, προκειμένου να πιθανολογηθεί η ικανοποίηση του αιτήματος της παροχής ή μη προσωρινής δικαστικής προστασίας στις περιπτώσεις παραποίησης ή απομίμησης ή και απόπειρας απομίμησης ή παραποίησης σχεδίων ή υποδειγμάτων επί τη βάση της ειδικής γι' αυτά νομοθεσίας, όταν το αίτημα αυτό απευθύνεται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων (υπό II) ακολούθως δε ο προσδιορισμός κατά περιεχόμενο αυτής της προσωρινής δικαστικής προστασίας ως και της διοικητικής προστασίας, που παρέχεται δυνάμει των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1383/2003 του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, που σκοπεύει στη βελτίωση του συστήματος που καθιερώθηκε με τον προϊσχύσαντα κανονισμό (ΕΚ) 3295/94 του Συμβουλίου. Πρόκειται δηλ. για την εκ μέρους του δικαιούχου υποβολή αιτήσεως για την παρέμβαση των τελωνειακών αρχών (υπό III).

Είναι αυτονόητο ότι η αναφορά στις διατάξεις του διεθνούς, εθνικού και κοινοτικού νομοθετικού πλαισίου των Σχεδίων και υποδειγμάτων θα γίνει με σκοπό το προσδιορισμό ιδία του περιεχομένου του ασφαλιστέου δικαιώματος και παρεχόμενης βάσει αυτού προσωρινής

⁶ Για τη διεθνή προστασία και προγενέστερο νομοθετικό καθεστώς βλ. αναλυτικά Π. Σελέκο, ό.π., σελ.31 επ. και σελ. 50 επ.

⁷ βλ. Η. Σουφλερό, ό.π., σελ. 147, Β. Αντωνόπουλο, ό.π. σελ. 71 επ., Ν. Καραμητσάνη, σημείωμα στην ΜπρΚιλκ 266/1999, ΔΕΕ 1999, 1282

προστασίας. Η συστηματική όμως αλλά και συγκριτική μελέτη των διατάξεων των άνω νομοθετικών κειμένων εκφεύγει των ορίων της παρούσης.

II. ΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

A. Εθνική και διεθνής προστασία των Σχεδίων και υποδειγμάτων βάσει των διατάξεων του Π.Δ 259/1997, όπως ισχύει.

1. Όπως ήδη σημειώθηκε το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω διατάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτού, ευρίσκει έδαφος τόσο στις διεθνείς καταθέσεις βιομηχανικού σχεδίου ή υποδείγματος, που παράγουν αποτελέσματα και στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας όσο και στις εθνικές καταθέσεις για τη προστασία σχεδίου ή υποδείγματος.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. ε του Π.Δ 259/1997 «Διεθνής κατάθεση» είναι αυτή που πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Διακανονισμού της Χάγης ενώπιον του Διεθνούς Γραφείου (άρθρο 2 του Διακανονισμού, που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2417/1996) αλλά και μέσω του ΟΒΙ, στα γραφεία του στην Αθήνα ή στα τυχόν Παραρτήματά του, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ιδίου Π.Δ (άρθρο 4 του Διακανονισμού, που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2417/1996), όταν η κατάθεση προέρχεται από την Ελλάδα. Θεωρείται ότι η κατάθεση προέρχεται από την Ελλάδα όταν ο καταθέτης έχει πραγματική και μόνιμη βιομηχανική ή εμπορική εγκατάσταση στη χώρα, είτε διαμένει σ' αυτή, είτε είναι έλληνας υπήκοος. Σύμφωνα δε με την περ. στ του ιδίου ως άνω άρθρου 2 του Π.Δ 259/1997 «Εθνική κατάθεση» είναι αυτή που πραγματοποιείται ενώπιον του Ο.Β.Ι για την απόκτηση εθνικού τίτλου προστασίας (άρθρο 2 του Διακανονισμού, που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2417/1996).

2. Η καταχώριση της διεθνούς καταθέσεως πραγματοποιείται από το Διεθνές Γραφείο⁸. Ως ημερομηνία δε καταχώρισης θεωρείται η ημερομηνία κατά την οποία το Διεθνές Γραφείο

⁸ Πρόκειται για το Γραφείο της Διεθνούς Ενώσεως για τη προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας στη Γενεύη (άρθρο 2 Π.Δ 259/1997 και άρθρο 2 του Διακανονισμού, που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2417/1996).

παρέλαβε σε πλήρη και κανονική μορφή τη διεθνή αίτηση και πληρώθηκαν τα οφειλόμενα τέλη (άρθρο 7 Π.Δ 259/1997).

Η διεθνής κατάθεση που είναι καταχωρημένη στο Διεθνές Μητρώο σχεδίων και υποδειγμάτων στην οποία προσδιορίζεται ως κράτος προστασίας η Ελλάδα, έχει τα ίδια αποτελέσματα με τη Εθνική κατάθεση γαι την οποία έχουν συμπληρωθεί όλες οι διοικητικές διατυπώσεις. Αυτή η διεθνής κατάθεση προστατεύεται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις γαι τις καταχωρημένες εθνικές καταθέσεις σχεδίων και υποδειγμάτων. Κάθε διεθνής καταχωρημένη κατάθεση η οποία έχει ως κράτος προέλευσης την Ελλάδα παράγει πλήρη αποτελέσματα στην ελληνική επικράτεια (άρθρο 9 Π.Δ 259/1997). Η διάρκεια της προστασίας της καταχωρημένης διεθνούς κατάθεσης σχεδίου ή υποδείγματος είναι πενταετής, υφίσταται δε δυνατότητα ανανεώσεως της μέχρι είκοσι πέντε έτη, αρχίζε δε από από την ημερομηνία διεθνούς κατάθεσης (άρθρα 10 και 29 Π.Δ 259/1997). Και το καταχωρημένο διεθνές σχέδιο ή υπόδειγμα μπορεί να κηρυχθεί άκυρο με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Π.Δ 259/1997.

3. Προϋποθέσεις προστασίας του Σχεδίου ή υποδείγματος. Το σχέδιο ή υπόδειγμα του Π.Δ 259/1997 προστατεύεται υπό την προϋπόθεση ότι είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα⁹. Θεωρείται δε ότι είναι νέο όταν μέχρι τη ημερομηνία κατάθεσής του ή μέχρι την ημερομηνία προτεραιότητας, στην περίπτωση που διεκδικείται, δεν έχει διατεθεί στο κοινό κανένα πανομοιότυπο¹⁰ σχέδιο ή υπόδειγμα (άρθρο 12 παρ.1 και 3 Π.Δ 259/1997). Το σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα εφόσον η όλη εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει από εκείνη που προκαλείται στον ίδιο χρήση από οποιοδήποτε άλλο σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο έχει καταστεί προσιτό στο κοινό πριν από την ημερομηνία κατάθεσής του ή μέχρι την ημερομηνία προτεραιότητας, στην περίπτωση που διεκδικείται. Για

⁹ Για την έννοια του «νέου» και «ατομικού χαρακτήρα» βλ. Π. Σελέκο, ό.π. σελ. 84 επ., Κ. Παμπούκη, ό.π. σελ. 284 επ., Φ. Καραγιαννόπουλο, ό.π. σελ. 409, ΠΠρΑθ 7518/2000, ΔΕΕ 2001, σελ. 708, ΜΠρΚικ 266/1999, ΔΕΕ 1999, 1280

¹⁰ Πανομοιότυπα θεωρούνται τα σχέδια ή υποδείγματα των οποίων τα χαρακτηριστικά διαφέρουν μόνο ως προς τις επουσιώδεις λεπτομέρειες (παρ. 3 άρθρου 12 Π.Δ 259/1997)

την εκτίμηση της ατομικότητας λαμβάνεται υπ' όψιν και ο βαθμός της ελευθερίας του δημιουργού του σχεδίου ή υποδείγματος κατά την εκπόνησή του (άρθρο 12 παρ. 4 και 5).

Με την προϋπόθεση ότι η αίτηση καταχώρισης του καταθέτη είναι κανονική και πλήρης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει το εν λόγω Π.Δ 259/1997, ο Ο.Β.Ι εκδίδει πιστοποιητικό καταχώρισης του σχεδίου ή υποδείγματος με ευθύνη του καταθέτη, χωρίς όμως τον έλεγχο πληρώσεως των προϋποθέσεων που θέτουν τα άρθρα 12,13, 14 και 15 του ίδιου διατάγματος (άρθρο 24 παρ. 1 Π.Δ 259/1997).

Η προστασία του σχεδίου ή υποδείγματος αρχίζει από την ως άνω ημερομηνία καταχώρισής του. Ως ημερομηνία καταχώρισης της αίτησης θεωρείται η ημερομηνία κανονικής κατάθεσής του (άρθρα 12 παρ. 1 και 20 παρ. 7 και 10 Π.Δ 259/1997).

4. Περιεχόμενο δικαιώματος. α. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παρ. 3 και 4¹¹ του άρθρου 26 Π.Δ 259/1997, με την καταχώριση του σχεδίου ή υποδείγματος ο δικαιούχος αυτού αποκτά το αποκλειστικό δικαίωμα να το χρησιμοποιεί και να απαγορεύει σε οποιοδήποτε τρίτο τη χρήση του χωρίς τη συγκατάθεσή του (άρθρο 26 παρ. 1 Π.Δ 259/1997). Η εν λόγω χρήση καλύπτει ιδίως την κατασκευή, προσφορά, διάθεση στην αγορά, εισαγωγή, εξαγωγή ή χρήση του προϊόντος στο οποίο έχει ενσωματωθεί η εφαρμοστεί το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα καθώς και η αποθήκευση για τους σκοπούς αυτούς (άρθρο 26 παρ. 2 Π.Δ 259/1997).

β. Λαμβανομένης υπ' όψιν της προεκτεθείσης διατάξεως της παρ. 1 του άρθρου 24 Π.Δ 259/1997 και του γεγονότος ότι η καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος συντελείται με ευθύνη του καταθέτη, ο τρίτος, εναγόμενος από τον δικαιούχο, μπορεί βάσιμα και παραδεκτά να αμφισβητήσει τόσο το «νέο» όσο και τον «ατομικό χαρακτήρα» του σχεδίου ή υποδείγματος¹² αλλά και να προβάλει και άλλους λόγους διεκδίκησης αυτού ίδια βάσει των διατάξεων των άρθρων 16 και 18 Π.Δ 259/1997.

¹¹ Οι διατάξεις αυτές αναφέρονται στις εξαιρέσεις και παρεκκλίσεις από την την προστασία του δικαιούχου

γ. Σύμφωνα με λοιπόν με όσα σημειώθηκαν ανωτέρω (υπό 4α) προϋπόθεση αποκτήσεως αποκλειστικού δικαιώματος επί σχεδίου ή υποδείγματος είναι η καταχώριση αυτού. Αυτό σημαίνει ότι στη περίπτωση που δεν έχει συντελεστεί τέτοια καταχώριση δεν εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις του Π.Δ 259/1997, η προστασία δε του μη καταχωρημένου σχεδίου ή υποδείγματος, θα αναζητηθεί είτε στις προαναφερθείσες (ανωτέρω υπό Ι.Β) διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας¹³ και της διεθνούς συμβάσεως της Βέρνης¹⁴ είτε στις διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας (κατωτέρω υπό Β) με τη προϋπόθεση της συνδρομής των.

δ. Τέλος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 30 του Π.Δ 259/1997, ορίζεται ότι «Το σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει καταχωρηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι επίσης δεκτικό προστασίας βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ελλάδα από το χρόνο κατά τον οποίο δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε με οποιαδήποτε μορφή». Η έννοια της διατάξεως αυτής είναι ότι το καταχωρημένο κατά τα άνω σχέδιο ή υπόδειγμα απολαμβάνει σωρευτικά και της προστασίας της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας με τη προϋπόθεση βέβαια ότι συντρέχουν οι από αυτές (διατάξεις) οριζόμενες αυστηρότερες προϋποθέσεις, σε καμία περίπτωση δε η απλή καταχώριση συνιστά τη μόνη προϋπόθεση εφαρμογής της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας¹⁵.

Β. Η προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων βάσει της οδηγίας 98/71/ΕΚ.

1. Αν και το Π.Δ 259/1997 εξεδόθη βάσει της εξουσιοδοτικής διατάξεως του άρθρου τετάρτου του ν. 2417/1996 και όχι του άρθρου 19¹⁶ τηςμεταγενέστερης οδηγίας 98/71/ΕΚ, όπως

¹² βλ. σχετικώς ΜπρΑθ 6489/1999 με σημείωμα Φ. Καραγιαννόπουλου, ΔΕΕ 1999, 405

¹³ Ν. 2121/1993 και Ν. 146/1914

¹⁴ βλ. ή και πρβλ σχετικώς ΠΠρΑθ. 7518/2000, ΔΕΕ 2001, 708, ΜΠρΑθ 7118/2001 με παρατηρήσεις Κ. Παμπούκη, ό.π, ΜΠρΚιλκ 266/1999 με σημείωμα Ν. Καραμητσάνη, ό.π, ΜΠΑθ 6489/1999 με σημείωμα Φ. Καραγιαννόπουλου, ό.π, ΜΠρΒερ 237/1991, ΝΟΜΟΣ, ΠΠρΘεσ 1064/1982, ΕΕμπΔ 1982, 319

¹⁵ ΠΠρΑθ. 7518/2000, ό.π, σημείωμα Φ. Καραγιαννόπουλου στη ΜΠΑθ 6489/1999, ό.π

¹⁶ Με το άρθρο 19 της οδηγίας υποχρεώθηκαν τα κράτη μέλη να θέσουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή τους προς την παρούσα οδηγία το αργότερο μέχρι τις 28 Οκτωβρίου 2001. Η εναρμόνιση αυτή συντελέστηκε, όπως αναφέρθηκε, με το Π.Δ 161/2002, οι διατάξεις του οποίου ισχύουν από 28.10.2001.

σημειώθηκε, αυτό (το Π.Δ) έσπευσε να υιοθετήσει τις κοινοτικές απόψεις προτού αυτές αποκρυσταλωθούν στην ρύθμιση της εν λόγω οδηγίας. Κατά βάση λοιπόν συντελέστηκε η εναρμόνιση της εθνικής μας νομοθεσίας προς την εν λόγω κοινοτική ρύθμιση πριν καν αυτή υπάρξει.

2. Πεδίο εφαρμογής. Η οδηγία, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 αυτής, εφαρμόζεται α) στα δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων που έχουν καταχωρισθεί στα κεντρικά γραφεία βιομηχανικής ιδιοκτησίας των κρατών μελών, β) στα δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων που έχουν καταχωρισθεί στο Γραφείο Σχεδίων και υποδειγμάτων της Μπενελούξ, γ) στα δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων που έχουν καταχωρισθεί βάσει διεθνών συμφωνιών εν ισχύει σε κράτος μέλος, δ) στις αιτήσεις καταχώρισης δικαιωμάτων επί σχεδίων και υποδειγμάτων οι οποίες αναφέρονται ανωτέρω υπό α), β) και γ).

Για τη σύσταση δικαιώματος επί του σχεδίου ή υποδείγματος απαιτείται, σύμφωνα με τη παρ. 2 του άρθρου 2 η καταχώριση του σχεδίου ή υποδείγματος η οποία περιλαμβάνει και τη δημοσίευση που χωρεί μετά τη κατάθεση του σχεδίου στο γραφείο βιομηχανικής ιδιοκτησίας κράτους μέλους. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας η δημοσίευση συντελείται και μέσω της καταχωρίσεως.

3. Προϋποθέσεις προστασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας η του σχεδίου ή καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος παρέχει στον δικαιούχο του αποκλειστικά δικαιώματα επ' αυτού. Τίθεται όμως ως προϋπόθεση για τη προστασία του να είναι νέο και να παρουσιάζει ατομικότητα (παρ. 2 άρθρου 3). Η έννοια των στοιχείων του «νέου» και της «ατομικότητος» αντιμετωπίζεται με τα άρθρα 4 και 5 της οδηγίας, που ως ρυθμίσεις είναι ανάλογες του Π.Δ 259/1997, που είχε προλάβει να τις υιοθετήσει.

Και εν προκειμένω η διάρκεια της προστασίας του καταχωρημένου σχεδίου ή υποδείγματος είναι πενταετής με δυνατότητα ανανεώσεώς της μέχρι 25 έτη (άρθρο 10 οδηγίας). Οι λόγοι

απορρίψεως της καταχωρίσεως ή ακυρότητας του σχεδίου ή υποδείγματος προβλέπονται στο άρθρο 11 της οδηγίας.

4. Περιεχόμενο δικαιώματος. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 13 της οδηγίας (αντίστοιχα παρ. 3 και 4 του άρθρου 26 Π.Δ 259/1997), με την καταχώριση του σχεδίου ή υποδείγματος ο δικαιούχος αυτού αποκτά το αποκλειστικό δικαίωμα να το χρησιμοποιεί και να απαγορεύει σε οποιοδήποτε τρίτο τη χρήση του χωρίς τη συγκατάθεσή του. Η εν λόγω χρήση καλύπτει ιδίως την κατασκευή, προσφορά, διάθεση στην αγορά, εισαγωγή, εξαγωγή ή χρήση του προϊόντος στο οποίο έχει ενσωματωθεί η εφαρμοστεί το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα καθώς και η αποθήκευση για τους σκοπούς αυτούς (άρθρο 12 παρ. 1 οδηγίας, αντίστοιχα άρθρο 26 παρ. 1 και 2 Π.Δ 259/1997).

Σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας το καταχωρημένο σχέδιο ή υπόδειγμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, είναι δεκτικό προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας του κράτους μέλους από την ημερομηνία κατά την οποία δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε με οποιαδήποτε μορφή. (αντίστοιχη διάταξη άρθρου 30 Π.Δ 259/1997).

Γ. Η προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ.6/2002 του Συμβουλίου «για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα» και του σε εκτέλεση αυτού εκδοθέντος Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2245/2002 της Επιτροπής.

1. Εισαγωγικά. Ο κοινοτικός νομοθέτης εκτιμώντας, μεταξύ άλλων, ότι είναι επιβεβλημένη η δημιουργία κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος που να ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, διότι μόνο με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η απόκτηση, με ενιαία αίτηση στο γραφείο εναρμόνισης στην εσωτερική αγορά (σήματα, σχέδια, υποδείγματα), σύμφωνα με μια ενιαία διαδικασία, βάσει ενιαίας νομοθεσίας, προστασίας σχεδίου ή υποδείγματος για ένα ενιαίο χώρο που θα περικλείει όλα τα κράτη μέλη, προέβη στην έκδοση του Κανονισμού (ΕΚ) 6/1992

(στο εξής ο κανονισμός), οι ουσιαστικές διατάξεις του οποίου είναι ευθυγραμμισμένες με τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας 98/71/ΕΚ¹⁷. Έτσι ο κανονισμός δημιουργεί σύστημα που καθιστά εφικτή, μετά την υποβολή σχετικού αιτήματος, την απόκτηση σχεδίου ή υποδείγματος με ισχύ σ' όλη τη Κοινότητα.

2. Προστασία «μη καταχωρισμένων» και «καταχωρισμένων» σχεδίων και υποδειγμάτων. α. Μία σοβαρή διαφοροποίηση που συντελείται με τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 (στο εξής ο κανονισμός) σε σχέση με τις αντίστοιχες τόσο της οδηγίας 98/71/ΕΚ όσο και αφ' ενός του Διακανονισμού της Χάγης και αφ' ετέρου του Π.Δ 259/1997, είναι αυτή της διεύρυνσης της προστασίας των «κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων» και σε «μη καταχωρισμένα».

Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του κανονισμού ορίζεται ότι «Τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα προστατεύονται:

α) ως «μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα», εάν έχουν διατεθεί στο κοινό, υπό όρους που προβλέπει ο παρών κανονισμός,

β) ως «καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα», εάν έχουν καταχωρισθεί, υπό τους όρους που προβλέπει ο παρών κανονισμός».

Με το τρόπο αυτό πλέον προστατεύεται τόσο το «μη καταχωρισμένο» όσο και το «καταχωρισμένο» κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα. Η διάρκεια της προστασίας του «μη καταχωρισμένου» κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος» είναι τριετής και αρχίζει από τότε που διατέθηκε στο κοινό. Ενώ η διάρκεια του «καταχωρισμένου» κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος είναι πενταετής με δυνατότητα ανανεώσεως της μέχρι είκοσι πέντε έτη (αντίστοιχα άρθρα 11, 12 και 13 του κανονισμού).

β. Διάθεση στο κοινό «μη καταχωρισμένου» σχεδίου ή υποδείγματος. Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 11 του κανονισμού θεωρείται ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα

¹⁷ Προοίμιο Κανονισμού, σκέψεις αριθμ. 5 και 9

διατέθηκε στο κοινό εντός της Κοινότητας εάν δημοσιεύθηκε, εκτέθηκε, χρησιμοποιήθηκε στο εμπόριο ή κατέστη γνωστό με άλλο τρόπο, έτσι ώστε, κατά τη συνήθη πορεία των επιχειρηματικών εργασιών, τα γεγονότα αυτά θα μπορούσαν ευλόγως να καταστούν γνωστά στους ειδικευμένους κύκλους του συγκεκριμένου κλάδου οι οποίοι δραστηριοποιούνται εντός της Κοινότητας. Τέτοια διάθεση δεν υφίσταται μόνο από το γεγονός ότι διατέθηκε σε τρίτο με τη ρητή ή σιωπηρή προϋπόθεση να παραμείνει απόρρητο¹⁸.

γ. Καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος. Με τη προϋπόθεση πληρώσεως των προϋποθέσεων¹⁹ του κανονισμού για τη καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος και εφόσον η αίτηση δεν έχει απορριφθεί²⁰, το Γραφείο²¹ καταχωρεί την αίτηση στο μητρώο²² κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων ως καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα. Η καταχώριση στο Μητρώο φέρει την ημερομηνία κατάθεσης σύμφωνα με το άρθρο 38 του κανονισμού.

δ. Τεκμήριο υπέρ δικαιούχου– Τεκμήριο εγκυρότητας . Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 17 του κανονισμού το πρόσωπο στο όνομα του οποίου έχει καταχωρισθεί το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ή πριν τη καταχώριση το πρόσωπο στο όνομα του οποίου έχει κατατεθεί η αίτηση καταχώρισης θεωρείται ως δικαιούχος για οποιαδήποτε διαδικασία ενώπιον του Γραφείου καθώς και για οποιαδήποτε άλλη διαδικασία. Περαιτέρω σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 85 του κανονισμού στις διαδικασίες που απορρέουν από αγωγές παραποίησης, απομίμησης, ή επαπειλούμενης παραποίησης – απομίμησης καταχωρισμένου κοινοτικού

¹⁸ Σ' αυτή τη περίπτωση μπορεί να προστατευθεί ο δικαιούχος του σχεδίου ή υποδείγματος με τις προϋποθέσεις του άρθρου 17 ν. 146/1914.

¹⁹ Αμέσως κατωτέρω υπό 3.

²⁰ Σύμφωνα με το άρθρο 47 του κανονισμού το Γραφείο εάν διαπιστώσει κατά την εξέταση του σχεδίου ή υποδείγματος διαπιστώσει ότι αυτό α) δεν ανταποκρίνεται στον ορισμό του άρθρου 33 στοιχείο 3α ή β) αντιβαίνει στη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του ίδιου άρθρου απορρίπτει την αίτηση. Η ρύθμιση αυτή συνιστά επίσης μία σημαντική καινοτομία σε σχέση με την αντίστοιχη του Π.Δ 259/1997 (άρθρο 24 παρ.1), σύμφωνα με την οποία η καταχώριση του σχεδίου ή υποδείγματος γίνεται με ευθύνη του καταθέτη.

²¹ Πρόκειται για το γραφείο εναρμόνισης στην εσωτερική αγορά (σήματα, σχέδια, υποδείγματα) που ιδρύθηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα (άρθρο 2 κανονισμού)

²² Πρόκειται για το «Μητρώο Κοινοτικών Σχεδίων και Υποδειγμάτων» που τηρείται από το Γραφείο, όπου σημειώνονται όλα τα στοιχεία των οποίων η καταχώριση προβλέπεται από τον κανονισμό ή από τον εκτελεστικό κανονισμό και προσφέρεται με την επιφύλαξη του άρθρου 50 παρ. 2 για δημόσια έρευνα (άρθρο 72 του κανονισμού).

σχεδίου ή υποδείγματος τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων²³ θεωρούν το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα έγκυρο²⁴.

3. Προϋποθέσεις προστασίας κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων. Στο σημείο αυτό υφίσταται πλήρης ευθυγράμμιση του κανονισμού προς τις αντίστοιχες διατάξεις της κοινοτικής οδηγίας²⁵. Έτσι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα προστατεύεται ως κοινοτικό εφόσον είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα (άρθρο 4 κανονισμού). Θεωρείται δε νέο ένα δεν έχει διατεθεί στο κοινό στη περίπτωση μεν του «μη καταχωρισμένου» πριν από την ημερομηνία κατά την οποία το σχέδιο ή υπόδειγμα για το οποίο διεκδικείται προστασία διατέθηκε για πρώτη φορά στο κοινό στην περίπτωση δε του «καταχωρισμένου» πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για τη καταχώριση ή αν διεκδικείται προτεραιότητα πριν από την ημερομηνία προτεραιότητας (άρθρο 5 κανονισμού). Τέλος το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται ότι διαθέτει ατομικό χαρακτήρα εάν η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο καταναλωτή διαφέρει από την συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ίδιο κάθε σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει διατεθεί στο κοινό στη περίπτωση του «μη καταχωρισμένου» πριν από την ημερομηνία κατά την οποία το σχέδιο ή υπόδειγμα για το οποίο διεκδικείται προστασία διατέθηκε για πρώτη φορά στο κοινό στην περίπτωση δε του «καταχωρισμένου» πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για τη καταχώριση ή αν διεκδικείται προτεραιότητα πριν από την ημερομηνία προτεραιότητας (άρθρο 6 κανονισμού)

²³ Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 80 του κανονισμού τα κράτη μέλη ορίζουν στο έδαφός τους το μικρότερο δυνατό αριθμό πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων εθνικών δικαστηρίων καλούμενα «δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων», προκειμένου να ασκήσουν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται από τον κανονισμό. Με την ίδια διάταξη έχει τεθεί υποχρέωση στα κράτη μέλη να ανακοινώσουν το κατάλογο των δικαστηρίων αυτών μέχρι στις 6 Μαρτίου 2005. Τα της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων αυτών ορίζονται με τα άρθρα 81, 82 και 83 του κανονισμού. Για το εφαρμοστέο δίκαιο βλ. άρθρο 88 του κανονισμού.

²⁴ Αμφότερα τα τεκμήρια είναι μαχητά. Ειδικώς το τεκμήριο του άρθρου 85 του κανονισμού μπορεί να αντικρουσθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια διάταξη του κανονισμού. Βλ. επίσης και άρθρο 94, σύμφωνα με το οποίο το εθνικό διαστήριο που επιλαμβάνεται αγωγής σχετικά με κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα πλύν ατων αναφερομένων στο άρθρο 81, θεωρεί το σχέδιο ή υπόδειγμα έγκυρο. Τα άρθρα 85 παρ. 2 και 90 παρ. 2 εφαρμόζονται αναλογικά.

²⁵ Ανωτέρω υπό II Β 3

4. Περιεχόμενο δικαιώματος. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 20 έως και 23 του κανονισμού (αντίστοιχα άρθρου 13 της οδηγίας και παρ. 3 και 4 του άρθρου 26 Π.Δ 259/1997), με την καταχώριση του σχεδίου ή υποδείγματος ο δικαιούχος αυτού αποκτά το αποκλειστικό δικαίωμα να το χρησιμοποιεί και να απαγορεύει σε οποιοδήποτε τρίτο τη χρήση του χωρίς τη συγκατάθεσή του. Η εν λόγω χρήση καλύπτει ιδίως την κατασκευή, προσφορά, διάθεση στην αγορά, εισαγωγή, εξαγωγή ή χρήση του προϊόντος στο οποίο έχει ενσωματωθεί η εφαρμοστέα το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα καθώς και η αποθήκευση για τους σκοπούς αυτούς (άρθρο 19 παρ. 2 κανονισμού βλ. αντίστοιχα άρθρα 12 παρ. 1 οδηγίας και 26 παρ. 1 και 2 Π.Δ 259/1997).

Ειδικά όμως σ' ότι αφορά το μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχονται στο δικαιούχο του τα ανωτέρω δικαιώματα υπό την προϋπόθεση ότι η αμφισβητούμενη χρήση απορρέει από αντίγραφο του προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος. Δεν θεωρείται ότι η αμφισβητούμενη χρήση απορρέει από αντίγραφο προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος, εάν το αντίγραφο προέκυψε από ανεξάρτητη δημιουργική εργασία δημιουργού για τον οποίο εύλογο είναι να θεωρείται ότι δεν γνώριζε το σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο ο δικαιούχος διέθεσε στο κοινό (άρθρο 19 παρ. 2). Η εν λόγω διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 19 εφαρμόζεται και για το καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου έχει αναβληθεί η δημοσίευση σύμφωνα με το άρθρο 50 του κανονισμού. (άρθρο 19 παρ. 3 κανονισμού).

5. Εξομοίωση των κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων με εθνικά σχέδια και υποδείγματα. Εκτός ανθέτων ρυθμίσεων με τις διατάξεις των άρθρων 28 έως και 32 του κανονισμού, το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ως αντικείμενο κυριότητας θεωρείται στο σύνολό του και σε όλη τη Κοινότητα ως καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος του κράτους – μέλους στο οποίο: α) έχει την έδρα ή την κατοικία του ο διακιούχος κατά τον κρίσιμο χρόνο ή β) σε περίπτωση που δεν ισχύει η υπό α) προϋπόθεση, έχει την εγκατάσταση ο δικαιούχος

κατά τον κρίσιμο χρόνο. Σ' ότι αφορά ειδικά το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα οι προϋποθέσεις αυτές διακριβώνονται, σύμφωνα με τις εγγραφές στο Μητρώο²⁶.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 39 του κανονισμού, η αίτηση για τη καταχώριση κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος στην οποία έχει δοθεί ημερομηνία κατάθεσης ισοδυναμεί, στα κράτη μέλη, με συνήθη εθνική κατάθεση, λαμβάνοντας, κατά περίπτωση, υπόψη το δικαίωμα προτεραιότητας του οποίου γίνεται επίκληση προς επίρρωση αυτής της αίτησης.

6. Εφαρμογή διατάξεων εθνικής και ιδιωτικού διεθνούς δικαίου νομοθεσίας επί κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων – Δικαιοδοσία εθνικών δικαστηρίων για την εκδίκαση αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων.

α. Τα «δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων» κατ' αρχήν εφαρμόζουν τις διατάξεις του κανονισμού, σε όσα όμως θέματα δεν καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού εφαρμόζουν το εθνικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου (άρθρο 88 κανονισμού). Ειδικά δε στις περιπτώσεις παραποίησης – απομίμησης σχεδίων ή υποδειγμάτων εκτός των διατάξεων του κανονισμού, τυγχάνουν εφαρμογής και οι αντίστοιχες διατάξεις του δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν οι πράξεις παραποίησης ή απομίμησης (άρθρο 89 παρ.1 περ. δ). Επίσης το δικαστήριο κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων λαμβάνει, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο, μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η συμμόρφωση προς τις διατάξεις²⁷ που αναφέρονται στη παρ. 1 του άρθρου 89 του κανονισμού (άρθρο 89 παρ.2).

β. Σύμφωνα με το άρθρο 90 παρ. 1 του κανονισμού, είναι δυνατή η άσκηση αιτήσεως για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων για τη προστασία κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος,, η οποία

²⁶ άρθρο 27 παρ. 1 και 2 του κανονισμού. Βλ. και παρ. 3 και 4 της ίδιας διατάξεως, που ρυθμίζουν αντίστοιχα τη περίπτωση περισσότερων συνδικαιούχων καθώς αυτή μη ισχύος των παρ. 1, 2 και 3, οπότε ως κράτος μέλος ορίζεται αυτό στο οποίο ευρίσκεται η έδρα του Γραφείου.

²⁷ Για τις διατάξεις αυτές αμέσως κατωτέρω υπό III

μπορεί να απεθύνεται ενώπιον των δικαστηρίων ενός κράτους μέλους, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων του κράτους αυτού, όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία του ίδιου κράτους για τη προστασία εθνικών σχεδίων και υποδειγμάτων, ακόμη και αν, σύμφωνα με τον κανονισμό, αρμόδιο να αποφανθεί είναι δικαστήριο κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων άλλου κράτους μέλους²⁸.

7. Σχέση με άλλες μορφές προστασίας βάσει του εθνικού δικαίου. Με τις ρυθμίσεις του κανονισμού δεν αποκλείεται η εφαρμογή σε σχέδια ή υποδείγματα, που προστατεύονται ως κοινοτικά, των νόμων περί βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή άλλων συναφών νόμων των κρατών μελών, όπως εκείνων που αφορούν την προστασία σχεδίων ή υποδειγμάτων με καταχώριση ή εκείνων που αφορούν μη καταχωρισμένα σχέδια ή υποδείγματα, εμπορικά σήματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας και υποδείγματα χρησιμότητας, αθέμιτο ανταγωνισμό ή αστική ευθύνη²⁹.

Σύμφωνα με το άρθρο 96 παρ. 1 του κανονισμού οι διατάξεις αυτού εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου ή του δικαίου του οικείου κράτους μέλους που εφαρμόζεται επί των καταχωρισμένων σχεδίων ή υποδειγμάτων, των εμπορικών σημάτων ή άλλων διακριτικών σημάτων, των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των υποδειγμάτων χρησιμότητας, των τυπογραφικών στοιχείων της αστικής ευθύνης και του αθέμιστου ανταγωνισμού. Με την παρ. 2 δε της ίδιας διατάξεως ορίζεται ότι το σχέδιο ή υπόδειγμα που προστατεύεται από κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα είναι επίσης δεκτικό προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί του δικαιώματος του δημιουργού των κρατών μελών, από την ημερομηνία κατά την οποία το σχέδιο ή υπόδειγμα δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε με οποιαδήποτε μορφή. Η έκταση και οι προϋποθέσεις παροχής προστασίας, καθώς και απαιτούμενος βαθμός πρωτοτυπίας, καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος.

²⁸ Βλ. όμως παρ. 3 της ίδιας διατάξεως του άρθρου 90. Επίσης βλ. παραπάνω σημ. 26 καθώς και άρθρα 92, 93 και 95 κανονισμού (το άρθρο 95 ρυθμίζει το ζήτημα της της άσκησης παράλληλων αγωγών που έχουν ασκηθεί με βάση τα αυτά πραγματικά περιστατικά και μεταξύ των ιδίων διαδίκων και αφορούν παραποίηση – απομίμηση αντίστοιχα κοινοτικού και εθνικού σχεδίου)

ΙΙΙ. Η ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Η ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.

Α. Όπως ήδη σημειώθηκε το πεδίο εφαρμογής του Π.Δ 259/1997, σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτού, ευρίσκει έδαφος εφαρμογής τόσο στις διεθνείς καταθέσεις βιομηχανικού σχεδίου ή υποδείγματος, που παράγουν αποτελέσματα και στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας όσο και στις εθνικές καταθέσεις για τη προστασία σχεδίου ή υποδείγματος κατά τα ειδικότερα εκτεθέντα ανωτέρω (υπό ΙΙ Α). Από την άλλη η κοινοτική κατάθεση σχεδίου ή υποδείγματος, που εξομοιώνεται με την εθνική, προστατεύεται βάσει του κοινοτικού κανονισμού για τα σχέδια και υποδείγματα (ανωτέρω υπό ΙΙ Γ) αλλά και με τις αντίστοιχες διατάξεις του δικαίου των κρατών μελών με τις προϋποθέσεις που θέτει ο κανονισμός (ανωτέρω υπό ΙΙ Γ 5,6,7). Κατά το τρόπο αυτό υφίσταται ένα σύστημα κανόνων διεθνούς, εθνικού και κοινοτικού δικαίου που παρέχει κατά περίπτωση ταυτόχρονη προστασία στο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα. Ειδικά σ' ότι αφορά τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια να παράξουν προστασία στη περίπτωση προσβολής κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, κατά τα προεκτεθέντα, σύμφωνα με το άρθρο 90 παρ. 1 του κανονισμού (ανωτέρω υπό ΙΙ Γ 6 β)

Β. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 28 του Π.Δ 259/1997 ορίζεται ότι «Σε περίπτωση προσβολής, παρούσας ή απειλουμένης του καταχωρημένου σχεδίου ή υποδείγματος, ο κάτοχός του δικαιούται να απαιτήσει την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον» με την παρ. δε 2 της ίδιας διατάξεως ορίζεται ότι «Οι διατάξεις των παρ. 2, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 17 του Νόμου 1733/1987 εφαρμόζονται ανάλογα (ορθότερα αναλογικά)».

Έτσι σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 28 ο δικαιούχος του σχεδίου ή υποδείγματος ή ο δικαιούχος αποκλειστικής άδειας εκμεταλλεύσεως, ή όποιος έχει δικαίωμα στο σχέδιο ή

²⁹ Προοίμιο κανονισμού, σκέψη αριθμ. 31

υπόδειγμα ή όποιος έχει καταθέσει αίτηση καταταχώρησης σχεδίου ή υποδείγματος,³⁰ δικαιούται α) να απαιτήσει την αποκατάσταση της ζημίας ή την απόδοση της ωφέλειας από την αθέμιτη εκμετάλλευση του σχεδίου ή υποδείγματος ή πληρωμή ποσού αναλόγου προς το τίμημα της άδειας εκμετάλλευσης και β) σε περίπτωση καταδίκης του εναγομένου να ζητήσει από το δικαστήριο να διατάξει την καταστροφή των προϊόντων που κατασκευάστηκαν κατά παράβαση των διατάξεων του Π.Δ 259/1997. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 30 του Π.Δ είναι δυνατή η προστασία του σχεδίου ή υποδείγματος βάσει των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Γ. Εξ άλλου σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 89 του κανονισμού στη περίπτωση ασκήσεως αγωγής που αφορά τη παραποίηση – απομίμηση ή επαπειλούμενη παραποίηση – απομίμηση, εάν το δικαστήριο κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων διαπιστώσει ότι ο εναγόμενος παραποίησε – απομιμήθηκε ή επαπειλεί να παραποιήσει – απομιμηθεί κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, εφόσον δεν υφίστανται λόγοι που συνηγορούν υπέρ του αντιθέτου, μπορεί να διατάξει τα ακόλουθα:

1. Την απαγόρευση στον εναγόμενο να συνεχίσει τις ενέργειες που παραποιούν – απομιμούνται ή επαπειλούν να παραποιήσουν – απομιμηθούν
2. Την κατάσχεση των προϊόντων παραποιήσεως ή απομιμήσεως
3. Την κατάσχεση των υλικών και εφαρμογών που χρησιμοποιούνται πρωτίστως για την κατασκευή των αγαθών παραποιήσεως – απομιμήσεως, άν ο κάτοχός τους γνώριζε τον σκοπό της χρησιμοποίησεως αυτών των υλικών και εφαρμογών ή άν αυτός ο σκοπός είναι προφανής από τις περιστάσεις

³⁰ Ενώ με τη διάταξη του άρθρου 26 παρ. 1 του Π.Δ 259/1997 το αποκλειστικό δικαίωμα στο σχέδιο ή υπόδειγμα αποκτάται με τη καταχώριση με την αναλογική εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 17 ν. 1733/1987 διαπιστώνεται ότι αποκτά δικαιώματα και ο καταθέτης αιτήσεως για τη καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος. Βέβαια στη περίπτωση αυτή το δικαστήριο μπορεί να αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης έως ότι αποκτηθεί με τη καταχώριση το αποκλειστικό δικαίωμα στο σχέδιο ή υπόδειγμα. Όμως στη περίπτωση μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, το οποίο προστατεύεται βάσει των διατάξεων του κανονισμού για το κοινοτικό σχέδιο και υπόδειγμα, ο δικαιούχος του μπορεί να προβάλλει τις αξιώσεις του έναντι του προσβάλλοντος το δικαίωμά του με τις

4. Οποιοδήποτε κύρωση που κρίνεται σκόπιμη εν προκειμένω και προβλέπεται από το δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου και του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν οι πράξεις παραποήσεως – απομιμήσεις.

Δ. Η νομοθετική λοιπόν θεμελίωση της αστικής προστασίας των διεθνών, εθνικών και κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων στηρίζεται κατά βάση στις προμνησθείσες ως άνω διατάξεις (υπό Α, Β και Γ), οι οποίες προσδιορίζουν και το περιεχόμενο της σχετικής αστικής αξιώσεως. Βεβαίως στις περιπτώσεις υπαίτιας προσβολής του δικαιώματος επί του σχεδίου ή υποδείγματος υφίσταται η δυνατότητα αξιώσεως εκ μέρους του θιγομένου αποζημιώσεως και βάσει των περί αδικοπραξιών διατάξεων του ΑΚ κατά την έννοια της διατάξεως αυτού 914 και επ³¹.

Με βάση λοιπόν τις εν λόγω νομοθετικές ρυθμίσεις θα αναζητηθεί η δυνατότητα ικανοποίησεως του αιτήματος της παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων, που απευθύνεται ενώπιον των εθνικών ελληνικών δικαστηρίων με τη προσφυγή α) στις σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ περί ασφαλιστικών μέτρων (κατωτέρω υπό 1) και β) στις ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, όταν αυτές εφαρμόζονται σωρευτικά (κατωτέρω υπό 2) και τέλος η δυνατότητα παροχής προσωρινής διοικητικής προστασίας (αίτηση παρεμβάσεως των τελωνειακών αρχών), σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 1383/2003 του Συμβουλίου (κατωτέρω υπό 3)

1. Η προσωρινή προστασία σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ.

α. Είναι γνωστό ότι αντικείμενο της δίκης των ασφαλιστικών μέτρων είναι η ύπαρξη ή ανυπαρξία δικαιώματος του αιτούντος τη παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας με τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα. Πρόκειται για δημόσιο αξίωμα

προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός και αλλά και η εθνική νομοθεσία κατά τα εκτεθέντα στην οικεία θέση (ανωτέρω υπό II Γ), χωρίς να τεθεί ζήτημα αναβολής της εκδίκασης της υπόθεσης.

συνταγματικά κατοχυρωμένο το οποίο εξειδικεύεται από διατάξεις δικονομικού δικαίου (682, 692 ΚΠολΔ) και καταλήγει σε διάπλαση στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό το δικαστήριο εφόσον, πιθανολογεί τη συνδρομή των προϋποθέσεων της ΚΠολΔ 682³² για τη θεμελίωση του δικαιώματος της προσωρινής δικαστικής προστασίας ως προς το κρίσιμο δικαίωμα ή έννομη σχέση του ουσιαστικού δικαίου, προβαίνει στη συνέχεια με την απόφασή του στη λήψη των ενδεδειγμένων ασφαλιστικών μέτρων³³

β. Μέτρα που αποσκοπούν στην εξασφάλιση ή διατήρηση του δικαιώματος είναι κατ' αρχήν διάφορα συντηρητικά μέτρα προσωρινής προστασίας. Εξασφάλιση όμως ή διατήρηση του δικαιώματος προβλέπεται και στο πλαίσιο προσωρινής ρυθμίσεως της καταστάσεως σύμφωνα με την ΚΠολΔ 732. Τα διατασσόμενα ασφαλιστικά μέτρα αναφέρονται περιοριστικά στα άρθρα 704-738 ΚΠολΔ. Στο πλαίσιο όμως της προσωρινής ρυθμίσεως καταστάσεως, η οποία δεν αποτελεί ασφαλιστικό μέτρο με προκαθορισμένο περιεχόμενο, μπορεί να διαταχθεί και οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο με τις επιφυλάξεις του άρθρου 692 ΚΠολΔ.³⁴ Ειδικότερα τα άρθρα 731 και 732 ΚΠολΔ είναι γενικά και προσαρμόζονται σε κάθε νομική κατάσταση, που έχει ανάγκη προσωρινής ρυθμίσεως. Έτσι το άρθρο 731 προβλέπει ως πρόσφορο ασφαλιστικό μέτρο την επιβολή εκ μέρους του δικαστηρίου υποχρεώσεως για ενέργεια παράλειψη ή ανοχή ορισμένης πράξεως ενώ το άρθρο 732 έχει ακόμη γενικότερο περιεχόμενο και παρέχει στο δικαστήριο ευρύτατη διακριτική ευχέρεια για τη λήψη κάθε άλλου πρόσφορου μέτρου, προκειμένου να διασφαλίζεται προσωρινά το δικαίωμα³⁵. Στα πλαίσια της εφαρμογής των άρθρων 731 και 732 ΚΠολΔ μπορεί να διαταχθεί η προσωρινή ρύθμιση καταστάσεως σε πολλές περιπτώσεις μεταξύ των οποίων και η προστασία της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και της πνευματικής

³¹ Ενδεικτικά ΜΠΡΛαρ. 247/1997, ό.π που αντιμετώπισε ζήτημα προστασίας υποδείγματος χρησιμότητας.

³² Δηλ. α) ύπαρξη δικαιώματος ή έννομης σχέσης ουσιαστικού δικαίου και β) ύπαρξη επείγουσας περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου.

³³ Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (Κράνη), ΚΠολΔ II, Εισαγ. 682-738, σελ. 1324

³⁴ Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (Κράνη), ΚΠολΔ II, 682, σελ. 1325

ιδιοκτησίας. Όπως παρατηρείται, από τη διατύπωση της διατάξεως 731 ΚΠολΔ δημιουργείται η εντύπωση ότι το δικαστήριο έχει διακριτική ευχέρεια να διατάξει τα αναφερόμενα σ' αυτή γενικώς ασφαλιστικά μέτρα. Το δικαστήριο όμως, αντίθετα υποχρεούται, αν πιθανολογήσει την συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων, να διατάξει την κατά το ουσιαστικό δίκαιο προβλεπόμενη ενέργεια, πράξη ή παράλειψη ή ανοχή. Η καταδίκη σε ενέργεια, παράλειψη ή ανοχή πράξης έχει ως περιεχόμενο το αντικείμενο της υποχρέωσης του καθ' ού οφειλέτη που προβλέπεται από το ουσιαστικό δίκαιο³⁶. Εν προκειμένω δε τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 28 Π.Δ 259/1997 και 89 του κανονισμού. Εξ άλλου εφαρμογή έχουν και τα άρθρα 946 και 947 ΚΠολΔ. Ειδικότερα ως προς τη χρηματική ποινή δεν αμφισβητείται το επιτρεπτό αυτής. Το ίδιο ισχύει και για τη προσωπική κράτηση δεδομένου ότι δεν έχει το χαρακτήρα ασφαλιστικού μέτρου αλλά μέσου αναγκαστικής εκτέλεσης προς υλοποίηση απόφασης σε περίπτωση διαφαινόμενης δυστροπίας του καθ' ού³⁷.

γ. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω στα πλαίσια της προσωρινής προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων είναι δυνατόν να διαταχθούν τα ακόλουθα ασφαλιστικά μέτρα³⁸, τα οποία δεν συνιστούν ικανοποίηση δικαιώματος:

- ✓ Η συντηρητική κατάσχεση της περιουσίας του καθ' ού (707 ΚΠολΔ), εφόσον υφίσταται απαίτηση για αποκατάσταση της ζημίας ή την απόδοση της ωφέλειας από την αθέμιτη εκμετάλλευση του σχεδίου ή υποδείγματος ή πληρωμή ποσού αναλόγου προς το τίμημα της άδειας εκμετάλλευσης

³⁵ Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (Κράνη), ΚΠολΔ II, 682, σελ. 1434.

³⁶ Βαρθρακοκοίλη, άρθρο 731, σελ. 303

³⁷ Βαρθρακοκοίλη, άρθρο 731, σελ. 305

³⁸ Βλ. σχετικά Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (Κράνη), ΚΠολΔ II, άρθρ. 731, 732 σελ. 1435, Βαρθρακοκοίλη, άρθρο 731, σελ. 311 με τις εκεί παραπομπές στη νομολογία, -ΠΠρΑθ 138/1993, Τράπεζα ΔΣΑ=ΔΙΚΗ 1994, 382 -ΜΠρΛαρ 262/1991, ΕΕμπΔικ 1991, 520 με σημείωμα Θ. Λιακόπουλου, ΜΠρΘεσ 3514/1982, ΕΕμπΔικ 1982, 157, ΜΠρΑθ 13452/1979, ΝοΒ 28, 559 - ΜΠρΑθ 11097/1979, ΕΕμπΔικ 1980, 515 - ΜΠρΑγρ 362/1979, ΝοΒ 27, 1360 - ΜΠρΑθ 96/1976, ΝοΒ 25, 89, - ΜΠρΑθ 94941/1974, ΝοΒ 22, 836.

- ✓ Η προσωρινή απαγόρευση στον καθ' ού να συνεχίσει τις ενέργειες που παραποιούν – απομιμούνται ή επαπειλούν να παραποιήσουν – απομιμηθούν
- ✓ Η περιγραφή ή και προσωρινή κατάσχεση των προϊόντων παραποίησης ή απομιμήσεως
- ✓ Η κατάσχεση των υλικών και εφαρμογών που χρησιμοποιούνται πρωτίστως για την κατασκευή των αγαθών παραποίησης – απομιμήσεως
- ✓ Η προσωρινή απαγόρευση παραγωγής, εισαγωγής, εμπορίας και διάθεσης του προϊόντος εκ μέρους του καθ' ού
- ✓ Οποιοδήποτε άλλο ασφαλιστικό μέτρο που κρίνεται σκόπιμο για τη διασφάλιση του δικαιώματος του αιτούντος, όπως η μεσεγγύηση.
- ✓ Η απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κρατήσεως ως μέσο αναγκαστικής εκτελέσεως της εκδοθησομένης αποφάσεως

Η έκδοση προσωρινής διαταγής κατά τους ορισμούς του άρθρου 687 παρ. 1 ΚΠολΔ στα πλαίσια ίδια διασφαλίσεως των αποδεικτικών στοιχείων (π.χ χορήγηση προσωρινής Δ/γής για τη καταγραφή των “πειρατικών προϊόντων” ενόψει του αιτήματος της προσωρινής κατασχέσεως αυτών) θα πρέπει να χορηγείται και ερήμην του καθ' ού, εφαρμοζομένης εν προκειμένω αναλογικώς της διατάξεως του άρθρου 64 ν. 2121/1993. Αυτό υπαγορεύεται και από τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 89 του κανονισμού, σε συνδυασμό με την αντίστοιχη της παρ. 1 του άρθρου 90, σύμφωνα με την οποία “Το δικαστήριο κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων λαμβάνει, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο, μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η συμμόρφωση προς τις διατάξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1”³⁹

Προς τούτο συνηγορεί και η προστασία που παρέχει ο κοινοτικός νομοθέτης με την προβλεπόμενη από το Κανονισμό (ΕΚ) 1383/2003 διαδικασία μέσω της παρεμβάσεως των τελωνειακών αρχών και της εξουσίας που τους παρέχεται ακόμη και για δήμευση των πειρατικών προϊόντων⁴⁰.

³⁹ Βλ. ανωτέρω υπό III Γ 1 έως και 4.

⁴⁰ Βλ. κατωτέρω υπό III Δ 3

2. Τα ασφαλιστικά μέτρα στο δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας (ν.2121/1993).

Η προσωρινή προστασία των έργων στο δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας προβλέπεται από τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 63 καθώς και αυτής του άρθρου 64 ν. 2121/1993.

Με τη πρώτη διάταξη διατάσσονται ασφαλιστικά μέτρα από το Μ/λες Πρωτοδικείο, εφόσον πιθανολογείται σχετικός κίνδυνος, απαγορεύεται δε η τέλεση πράξεων που θα αποτελούσαν προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας και του συγγενικού δικαιώματος χωρίς να είναι αναγκαίος ο προσδιορισμός των συγκεκριμένων έργων.

Η δεύτερη διάταξη του άρθρου 64 προβλέπει τη λήψη υποχρεωτικών ασφαλιστικών μέτρων σε βάρος του καθ' ού, ερήμην αυτού, στοχεύει δε, όπως εύστοχα έχει γραφεί, στον αποδεικτικό αφνιδιασμό του με στόχο τη συλλογή και διατήρηση αποδείξεων και βεβαίως δεν ισχύει όταν ζητείται η συνήθης προστασία των ασφαλιστικών μέτρων. Με τη διάταξη αυτή διατάσσεται ως ασφαλιστικό μέτρο η συντηρητική κατάσχεση των αντικειμένων που κατέχονται από τον καθ' ού, χορηγείται δε υποχρεωτικά προσωρινή διαταγή. Η διάταξη αυτή είναι γνωστή στο αγγλοσαξωνικό δίκαιο ως Anton Piller⁴¹.

3. Η διοικητική προστασία του δικαιούχου σχεδίου ή υποδείγματος (Αίτηση παρεμβάσεως τελωνειακών αρχών).

α. Εισαγωγικά-προϊσχύσαν δίκαιο. Ο κοινοτικός νομοθέτης εκτιμώντας ίδια ότι το εμπόριο εμπορευμάτων παραποίησης – απομίμησης και πειρατικών επέφερε και επιφέρει σημαντική ζημία στους νομοταγείς κατασκευαστές και εμπόρους και στους κατόχους δικαιωμάτων δημιουργού και συγγενών δικαιωμάτων και εξαπατά του καταναλωτές εξέδωσε τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 3295/1994 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1994 «περί του καθορισμού μέτρων για την εισαγωγή στην Κοινότητα καθώς και την εξαγωγή και επανεξαγωγή από την Κοινότητα εμπορευμάτων που παραβιάζουν ορισμένα δικαιώματα

⁴¹ Για τα εκτεθέντα στη παρούσα ενότητα αλλά και για τις εν γένει κυρώσεις για τη προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος στα πλαίσια του ν. 2121/1993, βλ. αντί άλλων Δ. Κ. Σκούρτη, ΕΛΔ/νη 1994, 981, ίδια δε γι την προσωρινή προστασία σελ. 984 επ.

πνευματικής ιδιοκτησίας», όπως αυτός ίχουσε,⁴² και καθιέρωσε ένα σύστημα διοικητικής προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας κυρίως με την απαγόρευση εισαγωγής και επανεξαγωγής από την Κοινότητα αλλά και δέσμευσης των λεγομένων πειρατικών προϊόντων που προσβάλλουν τα παραπάνω δικαιώματα.

β. Ισχύον δίκαιο. Ήδη εξεδόθη ο κανονισμός Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1383/2003 του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 «για την παρέμβαση των τελωνειακών αρχών έναντι εμπορευμάτων που είναι ύποπτα ότι παραβιάζουν ορισμένα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και για μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται έναντι των εμπορευμάτων που διαπιστώνεται ότι παραβιάζουν παρόμοια δικαιώματα», που σκοπεύει στη βελτίωση του συστήματος που καθιερώθηκε με τον προϊσχύσαντα κανονισμό (ΕΚ) 3295/94 του Συμβουλίου. Σύμφωνα δε με το άρθρο 24 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1383/2003 του Συμβουλίου (στο εξής Κανονισμός 1383) καταργήθηκε ρητά ο κανονισμός 3295/1995 και έπαυσε να ισχύει από την 1η Ιουλίου 2004 οπότε και τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός 1383, σύμφωνα με το άρθρο 25 αυτού ο οποίος και τον αντικατέστησε.

γ. Οι βασικές ρυθμίσεις του κανονισμού 1383.

ι. Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 ορίζεται ότι κανονισμός καθορίζει τους όρους παρέμβασης των των τελωνειακών αρχών όσον αφορά εμπορεύματα που θεωρούνται ύποπτα ότι παραβιάζουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας σε δύο περιπτώσεις, ήτοι α) όταν υποβάλλεται διασάφηση για διάθεσή τους σε ελεύθερη κυκλοφορία, για εξαγωγή ή επανεξαγωγή τους σύμφωνα με το άρθρο 61 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου και β) όταν ανακαλύπτονται κατά τον έλεγχο που διενεργείται επί εμπορευμάτων που εισάγονται ή εξέρχονται από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στη εν λόγω διάταξη. Με τη παρ. 2 της ίδιας διατάξεως

⁴² Ο εν λόγω κανονισμός τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιουλίου 1995, μέχρι δε την κατάργησή του τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 241/1999 του Συμβουλίου της 25ης Ιανουαρίου 1999 ως και από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ 806/2003 του Συμβουλίου της 14ης Απριλίου 2003. Μάλιστα για τον

προβέπεται ότι οι διατάξεις του κανονισμού καθορίζουν επίσης τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν οι αρμόδιες αρχές όταν τα εμπορεύματα που αναφέρονται στη παρ. 1 αποδεικνύονται ότι παραβιάζουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

ii. Νομοθετικοί ορισμοί. Με το άρθρο 2 ορίζεται νομοθετικά η έννοια των «εμπορευμάτων που παραβιάζουν δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας» και συγκεκριμένα με την παρ. 1 περ. α i), ii) και iii) η έννοια των «εμπορευμάτων παραποίησης/απομίμησης», με την περ. β) της παρ. 1 η αντίστοιχη των «πειρατικών εμπορευμάτων» τα οποία ορίζονται ως «τα εμπορεύματα τα οποία είναι ή περιέχουν αντίγραφα κατασκευασμένα χωρίς τη συγκατάθεση είτε του δικαιούχου δικαιώματος δημιουργού ή συγγενικού δικαιώματος ή δικαιώματος επί σχεδίου ή υποδείγματος, ανεξαρτήτως του εάν έχει καταχωρηθεί σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, είτε προσώπου στο οποίο έχει δοθεί η άδεια από τον δικαιούχο στη χώρα παραγωγής, εφόσον η κατασκευή των εν λόγω αντιγράφων θα προσέβαλε το δικαίωμα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα, ή σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο τις τελωνειακές αρχές υποβάλλεται η αίτηση παρέμβασης.». Με την περ. γ i) έως ν της παρ. 1 προστίθενται και τα εμπορεύματα που παραβιάζουν δίπλωμα ευρεσιτεχνίας κλπ. Με την παρ. 2 του άρθρου 2 ορίζεται ο «δικαιούχος» των προστατευόμενων δικαιωμάτων, με την παρ. 3 δε εξομοιώνονται με εμπορεύματα που παραβιάζουν δικαίωμα πνευματική ιδιοκτησίας, κάθε καλούπι ή μήτρα που προορίζεται ή έχει προσαρμοστεί ειδικά για τη κατασκευή τέτοιων εμπορευμάτων, εφόσον η χρησιμοποίηση των καλουπιών αυτών παραβιάζει δικαιώματα του κατόχου του δικαιώματος σύμφωνα με τη κοινοτική νομοθεσία ή τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο έχει υποβληθεί η αίτηση παρέμβασης.

καθορισμό των διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 3295/1994 εξεδόθη ο κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 1367/1995 της Επιτροπής της 16ης Ιουνίου 1995.

iii. Αυτεπάγγελτη ενέργεια της τελωνειακής αρχής. Με την παρ. του άρθρου 4 του κανονισμού 1383 προβλέπεται η δυνατότητα παρέμβασης των τελωνειακών ακόμη και πριν κατατεθεί ή εγκριθεί αίτηση παρέμβασης εκ μέρους του δικαιούχου εφόσον υφίστανται βάσιμες υπόνοιες ότι τα συγκεκριμένα εμπορεύματα παραβιάζουν δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή άλλο προστατευόμενο δικαίωμα. Στη περίπτωση αυτή οι τελωνειακές αρχές δύνανται να αναστείλουν τη χορήγηση άδειας παραλαβής των εμπορευμάτων ή να προβούν στη δήμευσή τους για διάστημα τριών εργασίμων ημερών κατά τους ειδικότερους ορισμούς της εν λόγω διατάξεως.

iv. Αίτηση παρέμβασης των τελωνειακών αρχών. Με το άρθρο 5 του κανονισμού 1383 είναι δυνατή εκ μέρους του δικαιούχου υποβολή αιτήσεως ενώπιον των τελωνειακών αρχών κάθε κράτους – μέλους, εφόσον τα εμπορεύματα εμπíπτουν σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 1 του ίδιου κανονισμού. Ιδιαίτερα, σύμφωνα με την παρ. 4 της ίδιας διατάξεως, όταν ο αιτών είναι δικαιούχος κοινοτικού σήματος ή κοινοτικού δικαιώματος επί σχεδίου ή υποδείγματος κλπ., η αίτηση παρεμβάσεως μπορεί να στοχεύει εκτός από τη παρέμβαση των τελωνειακών αρχών του κράτους μέλους στο οποίο κατατέθηκε, και στη παρέμβαση των τελωνειακών αρχών ενός ή περισσοτέρων άλλων κρατών μελών. Το περιεχόμενο της αίτησης παρεμβάσεως προβλέπεται στη παρ. 5 της αυτής πάντοτε διατάξεως του άρθρου 5.

v. Αποδοχή αιτήσεως παρεμβάσεως των τελωνειακών αρχών – διάρκεια προστασίας. Εφόσον εγκριθεί η αίτηση παρεμβάσεως τελωνειακών αρχών, η αρμόδια τελωνειακή υπηρεσία καθορίζει το διάστημα παρεμβάσεως των τελωνειακών αρχών το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος. Κατά τη λήξη όμως του διαστήματος αυτού και υπό τον όρο ότι έχουν εξοφληθεί όλες οι οφειλές του δικαιούχου που επιβάλλονται από τον κανονισμό⁴³, η υπηρεσία που έλαβε την αρχική απόφαση μπορεί, μετά από αίτηση του δικαιούχου να παρατείνει αυτό το διάστημα (άρθρο 8 παρ. 1). Στις περιπτώσεις που ο αιτών είναι δικαιούχος δικαιώματος

⁴³ Βλ. ίδια άρθρο 6 κανονισμού 1383

επί κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος ή άλλου δικαιώματος που ορίζεται στη παρ. 4 άρθρου 5 και υποβάλλει αίτηση σύμφωνα μ' αυτή, εφόσον γίνει δεκτή η αίτησή του, το διάστημα παρεμβάσεως των τελωνειακών αρχών ορίζεται σ' ένα έτος, μπορεί δε να παραταθεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικότερα στη παρ. 2 του άρθρου 8 του κανονισμού 1383.

Σ' ότι αφορά τις προϋποθέσεις παρεμβάσεως των τελωνειακών αρχών και της αρχής που είναι αρμόδια να αποφανθεί επί της ουσίας, αυτές προβλέπονται στα άρθρα 9 επ. του κανονισμού 1383. Σύμφωνα δε με τη παρ. 1 του άρθρου 9, προβλέπεται ότι όταν ένα τελωνείο, στο οποίο κατ' εφαρμογή του άρθρου 8, έχει διαβιβασθεί η απόφαση έγκρισης της αιτήσεως του δικαιούχου, διαπιστώσει, ότι τα εμπορεύματα εμπίπτουν σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 1 παρ. 1, είναι εμπορεύματα ύποπτα και παραβιάζουν δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας που καλύπτεται από την εν λόγω απόφαση, αναστέλλει τη χορήγηση άδειας παραλαβής των εμπορευμάτων ή προβαίνει σε δήμευσή τους.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας του άρθρου 9 του κανονισμού 1383 και εφόσον διαπιστωθεί ότι τα εμπορεύματα παραβιάζουν δικαιώματα που προστατεύονται από τον κανονισμό 1383, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις, σύμφωνα με το άρθρο 16 αυτού κατά το οποίο απαγορεύεται: η χορήγηση άδειας εισόδου στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, η ελεύθερη κυκλοφορία τους, η έξοδός τους από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, η εξαγωγή τους, η επανεξαγωγή τους, η υπαγωγή σε καθεστώς αναστολής ή υπαγωγή σε ελεύθερη ζώνη ή σε ελεύθερη αποθήκη.

IV. ANTI EPILOGΟΥ.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν το σύστημα κανόνων δικαίου της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, όπως αυτοί παρατέθηκαν στις οικείες θέσεις της παρούσης, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι μ' αυτό παρέχεται η δυνατότητα άμεσης και δραστηκής προσωρινής δικαστικής προστασίας αλλά συγχρόνως και διοικητικής, σύμφωνα με τις αυστηρές διατάξεις του κανονισμού 1383, των δικαιωμάτων επί των σχεδίων και υποδειγμάτων. Η διοικητική μάλιστα προστασία, πολλές φορές είναι πιο άμεση και αποτελεσματική.